

13.09.2022

Asia/19

§ 246

Vuoden 2022 talousarvion toinen toteutumisennuste

HEL 2022-005642 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2022 talousarvion toisen toteutumisennusteen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2022 kolme ennustetta, joista tämä on toinen.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Tämä toinen ennuste ei eroa olennaisesti ensimmäisestä ennusteesta eikä edellytä lautakunnalta toimenpiteitä. Ennakoitu määrärahojen ylitys johtuu talousarvion ulkopuolisesta rahoituksesta ja on siten teknistä.

Käyttötalous

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 27,2 miljoonalla eurolla. Tästä 21,8 miljoonaa euroa johtuu talousarvion sisältymättömästä ulkopuolisesta hankerahoituksesta. Lisäksi varhaiskasvatuksen maksutulojen ennustetaan olevan talousarviota suuremmat.

Toimialan menojen ennustetaan ylittävän talousarvion 21,8, miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu talousarvion ulkopuolisen rahoituksen käytöstä. Menoja kasvattavat lisäksi suorat korona-kustannukset 1,7 miljoonaa ja Ukraina-kriisistä aiheutuvat kustannukset 0,6 miljoonaa euroa. Nämä ylitykset katetaan säästöillä, joita ennustetaan syntyvän oppivelvollisuuden laajenemisen kuluissa sekä ostopalveluissa, yhteensä 2,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Investointimäärärahoista ja vuodelle 2022 myönnettyistä ylitysoikeuksista ennustetaan jäävän käyttämättä 600 000 euroa viivästyneiden hankkeiden vuoksi. Nämä hankkeet toteutuvat vasta vuonna 2023. Vastavasti määrärahoihin tullaan anomaan tällä perusteella ylitysoikeutta vuodelle 2023.

Sitovat tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ennustaa, että toimialan sitova tavoite ”Lasten ja nuorten hyvinvointi, parannamme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monenlaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla” toteutuu. Kaikkien viiden mittarin ennustetaan toteutuvan.

Toisen sitovan tavoitteen ”Oppija on aktiivinen ja opinpolku tukee kestävästä kasvatuksesta” ei ennusteta toteutuvan. Perusopetuksen mittari ”Oppilaan kokemus omasta osallisuudestaan (Osallisuus ja yhteistyö -teemat) oppimisprosessissa on kaupunkitasolla vähintään koronapandemiaa edeltävällä tasolla ka 4,95 (asiakaskokemuskyselyn 2020 tulos)” ei toteudu.

Kysely on tehty keväällä 2022 ja kyselyn tulos 4,84 alitti tavoitetason. Muiden mittareiden ennustetaan toteutuvan.

Kaupunkiyhteisen toiminnallisen tavoitteen ”Lisätään tilojen yhteiskäyttöä” ennustetaan toteutuvan. Myös koko kaupungin yhteisten hyte-tavoitteiden ennakoitaan toteutuvan.

Määrä- ja taloustavoitteet

Toimialan suoritteet ovat talousarvion tasolla lukuun ottamatta varhaiskasvatusta ja perusopetusta. Suomenkielisessä perusopetuksessa ennustetaan noin 140 oppilaan ylitystä talousarvioon. Valmistavien oppilaiden määrä kasvaa Ukraina-kriisin johdosta. Varhaiskasvatuksessa lasten määrän ennustetaan olevan 750 lasta vähemmän kuin talousarviossa. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä vähenee 780 lapsella, päiväkotilasten määrä 85 lapsella ja perhepäivähoitolasten määrä 135

lapsella. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä kasvaa 250 lapsella.

Toimialan tuottavuus on 95,3 yksikköä, mikä on 1,0 yksikköä alempi kuin talousarviossa. Tuottavuuden heikompaan kehitykseen vaikuttaa varhaiskasvatuksen talousarviota alempi asiakasmäärä ja kokonaismenojen kasvu. Kokonaismenojen kasvu johtuu talousarvion ulkopuolisen hankerahoituksen käyttö. Tuottavuutta on parantanut hallinnon toimitilojen keskittäminen.

Keskimääräiset nettomenot/asiakas ovat suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa noin 300 euroa eli 2,55% suuremmat kuin talousarviossa. Asiakaskohtaisten menojen kasvu johtuu varhaiskasvatukseen kohdennetusta saatavuusrahoituksesta, koronakuluista ja sekä talousarviota pienemmästä asiakasmäärästä.

Keskimääräiset nettomenot/asiakas ovat talousarviota pienemmät ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa (-4,5 %) Tämä johtuu etupäässä henkilöstön rekrytointivaikeuksista.

Muut keskimääräiset asiakaskohtaiset menot ovat talousarvion tasolla.

Henkilöstömäärä on hieman alempi kuin talousarviossa.

Tilojen suoritteet ovat talousarvion tasolla.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä

- Opiskelijoiden oppimisvaje ja hyvinvointivaje ja mielenterveyshaasteiden kasvu yhdessä alueiden erilaistumiskehityksen kanssa muodostavat riskin sekä henkilöstön että oppijoiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle
- Uuden henkilöstön saatavuus ja nykyisen henkilöstön hyvinvointi on edelleen merkittävä riskitekijä toimialatasoisesti. Henkilöstön ja opiskelijoiden uupumisen seurauksien on arvioitu kasvaneen edellisestä arviointikerrasta: muun muassa sairauspoissaolot ja opiskelutulosten heikkeneminen ovat henkilöstön ja opiskelijoiden uupumisen seurauksia. Lisäksi henkilöstöpula ja henkilöstön kuormittuminen vaikeuttavat erityisesti strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Myös oppijoiden kaverisuhteiden ja turvallisen aikuisen puuttumisen seurauksien arvioidaan kasvaneen. Pula psykologeista muodostaa edelleen merkittävän riskin oppilashuollon toteuttamiselle ja oppijoiden hyvinvoinnille.
- Ukrainan konflikti vaikuttaa merkittävästi kaupungin ja toimialan toimintaan välittömästi ja välillisesti: Vieraskielisten oppijoiden tarpeisiin

on pystytty vastaamaan ja uusien vieraskielisten oppijoiden muodostaman riskin opetuksen tarjonnalle arvioidaan vähentyneen. Myös valmistavan opetuksen tarpeiden kasvun Ukrainan kriisin seurauksena todennäköisyyden arvioidaan pienentyneen, mutta muodostavan edelleen riskin toimialan operatiiviselle toiminnalle.

- Ukrainan konflikti ja inflaation kiihtyminen aiheuttavat taloudellista epävarmuutta. Yleinen taloustilanne, kiihtynyt inflaatio ja tuotantokustannusten ja palkkojen nousu vaikeuttavat kaupungin ja toimialan talousarvion ja -ennusteiden laadintaa ja kustannusarviointia.
- Energian hintojen nousupaine sähkön ja polttoaineiden/kuljetusten hinnoissa saattaa aiheuttaa n 2 miljoonan lisäkustannukset
- Ruokapalveluiden kustannukset ovat myös nousussa, mahdollinen vaikutus n 2 miljoonaa euroa. Uuden tiedon mukaan ruokapalveluluissa on osalla palveluntuottajista yli 11 % nousupaine.
- Tietojärjestelmien, erityisesti henkilöstötietojärjestelmien tiedon virheellisyyden arvioidaan olevan merkittävä riskitekijä. Talouden ohjaaminen ja seuranta vaikeutuvat ja kaupungin maine työnantajana vaarantuu.
- Toimialan tilavuokrien kehitys muodostaa toimialalle merkittävän taloudellisen riskin. Vuoden 2022 vuokrien indeksikorotus ylittää huomattavasti talousarviovalmistelussa sovitun korotuksen. Toimiala on kuitenkin neuvotellut ja sopinut kaupunkiympäristön toimialan kanssa, että ennakkoon ilmoitettua korkeammasta indeksikorotuksesta aiheutuva vuokramäärärahojen ylitys kompensoidaan toimialalle loppuvuodesta.

Kaupunkistrategian toteuttamisen painopisteiden toteuttamisen analyysi

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Tarveperusteinen rahoituksen mukaiset tp-indeksit (aikaisemmin pd-indeksi) laskettiin keväällä 2022 suomen- ja ruotsinkieliseen perusopetukseen ja indeksien mukainen rahoitus alkaa perusopetuksessa 1.8.2023. Uudistettu laskentamalli on esitelty keväällä lautakunnalle, ja lautakunta päättää uudesta mallista loppuvuodesta. Varhaiskasvatuksen laskentamallin arviointi ja päivitystyö on käynnistynyt

Sitouttavan koulu yhteistyön (SKY) peruskoulujen alueelliset SKY-asiantuntijat ovat toimineet koulujen työn tukena kevään 2022 aikana. Työ jatkuu syksyllä. Koulujen opetushenkilöstöä on koulutettu tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmien käyttöön. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen on keskeinen tavoite lukuvuoden 2022-2023 aikana.

Oppivelvollisuuslakia päivitettiin heinäkuussa 2022 ja uudet lait astuivat voimaan 1.8.2022. Muutokset koskivat mm. 17 –vuotiaita, tiedonsiirtoa ja koulutuspaikan osoittamista. Muutoksiin liittyviä toimenpiteitä on valmisteltu kevään 2022 aikana ennakoiden ja uudistukset voidaan toteuttaa nopealla aikataululla. Lakiuudistuksiin annettiin vuoden 2022 useita lausuntoja. Syksyn 2022 alussa oppivelvollisuuden ohjauksessa otetaan käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä. Aikuisten perusopetuksessa pilotoidaan yhteistyössä Vamos Helsingin kanssa pienryhmäopetusta ja valmennuksellista tukea sisältävää kokonaisuutta, joka on suunnattu opiskelijoille, joilla opintoihin kiinnittymiseen liittyvä tuen tarve on suurta.

Harrastustoimintaa järjestetään kaikissa Helsingin kouluissa 3.-9. -luokkalaisille, toiminta laajentunut sopimus-, yksityiskouluihin sekä kaupungin erityiskouluihin. Syksyn 2022 aikana vahvistetaan etsivää harrastustyötä ja monenkielistä saavutettavuutta.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Perusopetuksen lukutaidon strategisen kehittämisen tavoitteena on eri toimenpitein, että "Jokainen löytää oman tapansa lukea". Toimenpiteissä keskeistä on verkostomainen kaupunkiyhteinen toiminta suomen- ja ruotsinkielisten peruskoulujen oman toiminnan lisäksi.

Lukemisen ja lukutaidon pääkaupunki on koulujen yksi strateginen tavoite lukuvuonna 2022–2023. Koulut kirjaavat toimintasuunnitelmiin, mitä toimenpiteitä koulussa tehdään lukuinnon kasvattamiseksi sekä oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi sekä miten lukutaidon tuen tarpeen arviointien tuloksia hyödynnetään opetuksen tukena. Koulut ottavat 2022 käyttöön monikielisen digitaalisen Lukulumo- palvelun, joka tarjoaa lukemisen iloa varhaiskasvatukseen, kouluihin ja koteihin.

Kouluissa ja päiväkodeissa tuetaan henkilöstön osaamista erilaisten materiaalien ja digitaalisten välineiden käyttöön. Jokaisessa koulussa on nimettynä kirjastoyhteysopettaja, ja tätä toimintaa muotoillaan edelleen yhteistyössä kirjastojen kanssa syksyllä 2022. Tälle verkostolle järjestetään yhteinen kehittämispäivä syksyn aikana. Toimialla on tuotettu Lukuaskeleet-materiaali tukemaan lukemaan innostamisen työtä kouluissa. Materiaali julkaistaan alkusyksystä.

Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2022-2025 on valmisteltu toimialojen yhteistyönä. Kasvatukseen ja koulutukseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä on valmisteltu lanu-verkostossa.

Toimenpiteissä korostuu mielen hyvinvoinnin varhainen tuki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, liikkumisen ja terveellisen elämäntavan edistäminen sekä turvallisuuden lisääminen.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Toimialan tuottavuus selvitys käynnistynyt varhaiskasvatuksesta kesällä 2022. Tuottavuus selvitykset etenevät opetukseen ja hallintoon vuosien 2022-2023 aikana.

Henkilöstölle vetovoimainen kaupunki

Sarastiaan liittyvät ongelmat ovat tuoneet uuden haasteen henkilöstön saatavuuteen ja jo olemassa olevan henkilöstön kuormittuvuudelle.

Nopean avun yksikön toiminnasta on kesäkuussa tehty päiväkodin johtajille kysely, jonka mukaan noin 85 % vastaajista kokee nopean avun sijaisten olleen avuksi varhaiskasvatusyksikön äkillisissä henkilöstövajetilanteissa. Saatavuustiimi on yhteistyössä päiväkodin johtajien kanssa kokeillut ja ottanut käyttöön uudenlaisia keinoja rekrytoinnin sujuvoittamiseksi suomen- ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Näitä ovat muun muassa joustava haku (yhdellä hakemuksella haetaan työntekijöitä useaan yksikköön ja hakija voidaan palkata jo hakuajalla) ja kevennetty haku (sujuva hakeminen mobiilisti ilman hakulomaketta).

Varhaiskasvatusta koskevaa positiivista viestintää ja työnantajamarkkinointia on vahvistettu monikanavaisella mainoskampanjalla sekä artikkelisarjalla, jota on jaettu laajasti kaskon ja kaupungin eri kanavissa.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huoltajien ja päiväkodin väliseen sekä päiväkodin sisäiseen viestintään on kehitteillä Snadi-mobiiliratkaisu. Snadi mahdollistaa muun muassa huoltajien ja päiväkodin välisen viestinnän, kalenterissa ilmoitettavat tapahtumat, kalenterivaraukset esim. huoltajatapaamisille sekä päiväkodin henkilöstön ja yksikköesihenkilön välisen sisäisen viestinnän. Snadia kehitetään osana Asti-kehitystä, ja sen pilotti alkaa valikoiduissa päiväkodeissa syksyn 2022 aikana. Mobiiliratkaisun lisäksi on kehityksessä myös desktop-versio. Laajempi käyttöönotto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2023 aikana.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa. Ennusteen sisältämän 21,8 miljoonan euron ylitysennusteen perusteena on talousar-

13.09.2022

vion ulkopuolisen rahoituksen käyttö eli ylitys on teknistä. Tämän vuoksi ylityspaineet eivät edellytä lautakunnalta välittömiä toimenpiteitä.

Mahdollinen ylitysoikeusesitys ulkopuolisen rahoituksen perusteella on tehtävä kanslian ohjeiden mukaan viimeistään marraskuussa. Esitys on perusteltua tehdä loppuvuodesta, koska ulkoista rahoitusta tulee edelleen haettavaksi vuoden kuluessa ja saatavan lisärahoituksen määrää ei pystytä tässä vaiheessa ennakoimaan.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.05.2022 § 90